שושלת הנשיאים מבית הלל

הלל הזקן

הוא ושמאי היו אחרון הזוגות. ומהם ואילך החלה תקופת התנאים. הלל נולד בבבל בשנת 112 לפנה"ס ומת בארץ ישראל בגיל 120 (בשנת 8 לס').
עלה מבבל בגיל 40 שנה, שימש חכמים 40 שנה ושימש את ישראל 40 שנה (ספרי דברים שנז). החל את נשיאותו 100 שנה לפני החורבן (שבת טו ע"א).

רבן שמעון בן הלל הזקן

לא מובאת ממנו שום הלכה, תקנה, מימרה או אגדה.
מובא רק פעם אחת בש"ס: "הלל ושמעון גמליאל ושמעון נהגו נשיאותן בפני הבית מאה שנה" (שבת טו ע"א).

רבן גמליאל הזקן

הראשון שנקרא "רבן" (ערוך ערך אביי).
כינויו "הזקן" בא לו על מנת להבדילו מבן בנו, רבן גמליאל דיבנה.
נפטר 18 שנה קודם החורבן (יוחסין).

רבן שמעון בן גמליאל

מהעומדים בראש המרד ברומאים.
היה מעשרת הרוגי מלכות.

רבן גמליאל דיבנה

הוא נקרא בדרך כלל סתם "רבן גמליאל" בש"ס. בדורו היה חורבן ביהמ"ק. הוא נתמנה לנשיא כשנתיים אחר החורבן. **לפניו שימש כנשיא רבן יוחנן בן זכאי** רבו ששמר על מקום הנשיאות המיועדת לזרע הלל שמדוד המלך, כיוון שהוא לא יכל לשמש כנשיא בגלל הרומיים שחששו ממרד.
חבריו הגדולים היו: רבי אליעזר ורבי יהושע. עם תלמידיו נמנה ר"ע.

רבן שמעון בן גמליאל

מאושא. שימש הרבה את אביו רבן גמליאל דיבנה.
חברם של רבי יהודה בר אלעאי ורבי יוסי בר חלפתא.

רבי יהודה הנשיא

נולד כשנפטר רבי עקיבא. מושבו היה בית שערים, שם היתה ישיבתו. בשבע עשרה שנותיו האחרונות גר בציפורי. ערך וסידר את המשנה. קיבל תורה מחמשת תלמידי ר"ע הגדולים: רבי יוסי, רבי מאיר, רבי אלעזר בן שמוע, רבי שמעון בן יוחאי, רבי יהודה.

רבן גמליאל בנו של רבי

בדור המעבר בין התנאים לאמוראים.
בנו הבכור של רבי.
אחיו רבי שמעון היה גדול ממנו בחכמה, והוא היה גדול ממנו ביראת חטא. נזכר במשנה (אבות פ"ב מ"ב).

רבי יהודה נשיאה א'

בדור הראשון לאמוראי ארץ ישראל.
"נשיאה" הוא בארמית מקביל ל"נשיא" בעברית. מוזכר במשנה שהוא ובית דינו התירו השמן (ע"ז לה ע"ב).
ריש לקיש היה תלמידו המובהק.
גדולי דור הראשון היו חבריו: ר' חנינא, ר' הושעיא ור' יונתן.
אחיו הצעיר היה הלל.

רבן גמליאל בנו של רבי יהודה נשיאה

בדור השני לאמוראי ארץ ישראל.
לא נזכר בתלמוד הבבלי.

רבי יהודה נשיאה ב'

היה תלמידו של רבי יוחנן (ר"ה כ ע"א).
אחרי פטירת ר' יוחנן ישב לפני ר' אמי (מנחות כט ע"ב).

רבן גמליאל ה'

רבי יהודה נשיאה ג'

הלל

שמו ייזכר בזכות שהתקין את הלוח העברי וקידוש החדשים ועיבור השנים עד ימות המשיח, כלשון הרמב"ן (ספר הזכות, מסכת גיטין, פרק השולח): "מימי הלל בנו של רבי יהודה נשיאה שנת תר"ע לשטרות [359 לספה"נ] בטלה הסנהדרין בא"י, ובטלו ממנה מומחים, והוא שתקן סדר העיבור ומנה שנים וקידש חדשים לדורות".
בימיו היו גזירות קשות בא"י, הנצרות החלה להרים ראש ורבות מישיבות א"י נחרבו.

הרשימה נעשתה בעיקר ע"פ שיטתם של: דורות הראשונים, י' הלוי; תולדות תנאים ואמוראים, א' היימאן; מבוא לתלמודים, ח' אלבק. לדעת מ' מרגליות (אנציקלופדיה לחכמי התלמוד והגאונים) וע"צ מלמד (אשנב התלמוד) רבן גמליאל ה' ורבי יהודה נשיאה ג' לא היו קיימים.

©ה"ש/ראש השנה/כ ע"א - www.daf-yomi.com